

**PEMBERITAHUAN WAKTU PERTANYAAN-PERTANYAAN MENTERI
MESYUARAT KETIGA DEWAN RAKYAT, PENGGAL KEDUA
PARLIMEN KEEMPAT BELAS**

PERTANYAAN : MQT

**DARIPADA : TUAN SYED IBRAHIM BIN SYED NOH
[LEDANG]**

TARIKH : 19 NOVEMBER 2019 (SELASA)

SOALAN

Tuan Syed Ibrahim Bin Syed Noh [Ledang] minta **MENTERI PEMBANGUNAN WANITA, KELUARGA DAN MASYARAKAT** menyatakan mengapakah Kementerian masih belum berupaya untuk menaikkan had umur perkahwinan kepada 18 tahun bagi membanteras isu perkahwinan bawah umur, seperti mana yang telah berjaya dilaksanakan oleh Indonesia baru-baru ini di mana mereka telah pun meluluskan undang-undang untuk menaikkan had umur perkahwinan kepada 19 tahun bagi perempuan.

JAWAPAN

Tan Sri Yang di-Pertua,

Kerajaan telah mengambil beberapa langkah dalam usaha untuk mengekang perkahwinan bawah umur iaitu melalui perundangan dan mengenal pasti punca-punca berlakunya perkahwinan bawah umur. Undang-undang keluarga Islam, termasuk hukum Syarak, perkahwinan dan adat negeri, adalah terletak di bawah bidang kuasa Negeri dalam jadual Kesembilan, Bahagian Dua - Senarai Negeri, Perlembagaan Persekutuan.

Dalam hal ini, beberapa sesi libat urus telah dilaksanakan oleh Kerajaan untuk tujuan penyeragaman umur minimum kepada 18 tahun dalam Enakmen Undang-Undang Keluarga Islam Negeri, Undang-Undang Adat dan Enakmen Mahkamah Anak Negeri dan lain-lain bentuk tatacara, kaedah-kaedah dan garis panduan.

Hasil daripada sesi libat urus tersebut, satu draf pindaan Akta Undang-Undang Keluarga Islam 1984 [Akta 303] sedang disediakan dengan tujuan untuk meminda umur minimum perkahwinan kepada 18 tahun bagi perempuan oleh JAKIM (Jabatan Kemajuan Islam Malaysia). Draf pindaan sedang dimuktamadkan oleh Jawatankuasa Teknikal Undang-Undang Syarak dan Sivil, JAKIM.

Manakala Enakmen / Ordinan Undang-undang dan had umur minimum perkahwinan **hanya boleh dipinda sekiranya Negeri-Negeri bersetuju dengan cadangan pindaan tersebut**. Hanya Negeri Selangor telah meminda Enakmen ini manakala Wilayah Persekutuan sedang dalam proses pindaan. Lima (5) negeri lain yang telah bersetuju untuk meminda adalah Pulau Pinang, Sabah, Johor, Melaka dan Perak.

Masih terdapat tujuh (7) negeri yang tidak bersetuju untuk meminda perundangan berkaitan iaitu di Sarawak, Pahang, Terengganu, Perlis, Negeri Sembilan, Kedah dan Kelantan. Manakala, bagi bukan Islam pula, Kementerian Dalam Negeri (KDN) memaklumkan bahawa tiada keperluan untuk meminda peruntukan berkaitan had umur pendaftaran

SOALAN NO. : 1 (MQT)

perkahwinan di bawah Akta Membaharui Undang-Undang (Perkahwinan dan Perceraian) 1976 [Akta 164].

Ini adalah kerana undang-undang sedia ada telah diperuntukkan dengan jelas had umur minimum pendaftaran perkahwinan bagi lelaki dan perempuan adalah 18 tahun. Pengecualian hanya diberikan kepada perempuan berumur 16 dan 17 tahun yang perlu mendapat kebenaran daripada Ketua Menteri atau Menteri Besar. Pengecualian ini walau bagaimanapun, ditangani melalui mekanisme kawalan prosedur operasi standard (SOP) yang telah ditambah baik bagi permohonan perkahwinan bawah umur dan telah mula berkuat kuasa pada 22 Ogos 2019.

Tan Sri Yang di-Pertua,

Betul, Indonesia telah pun meminda Undang-undang Perkahwinan Republik Indonesia No. 1 Tahun 1974 dan telah diluluskan oleh Dewan Perwakilan Rakyat (DPR) pada 16 September 2019 di mana secara sebulat suara telah menaikkan had umur perkahwinan bagi perempuan daripada 16 tahun kepada 19 tahun, iaitu sama dengan had umur perkahwinan lelaki. Pindaan undang-undang ini adalah terpakai untuk seluruh masyarakat Indonesia termasuk golongan Islam dan bukan Islam, di setiap negeri di seluruh Indonesia.

Walau bagaimanapun, ingin saya memperjelaskan bahawa pindaan perundangan Indonesia ini masih membenarkan perkahwinan di bawah umur 19 tahun dengan melalui proses mahkamah serta mengemukakan justifikasi yang kukuh.

Oleh itu, dilihat walaupun pindaan undang-undang telah dilaksanakan oleh Indonesia, ianya berjaya dipersetujui sebulat suara kerana keputusan boleh dibuat secara berpusat tanpa memerlukan persetujuan daerah atau Parlimen Negeri dan ianya bukan bersifat *total ban*.

Faktor yang mendorong perkahwinan bawah umur di Indonesia adalah hampir sama dengan di Malaysia iaitu kemiskinan, terpaksa menjaga kehormatan keluarga, norma sosial, serta undang-undang adat dan agama sehingga membolehkan kanak-kanak perempuan dikahwinkan

SOALAN NO. : 1 (MQT)

pada usia muda. Kementerian ini sedang dalam peringkat akhir menyiapkan Draf Pelan Strategi Kebangsaan Bagi Menangani Punca Perkahwinan Bawah Umur. Pelan ini mengandungi program atau tindakan yang melibatkan 61 buah agensi peringkat Kerajaan Persekutuan dan Negeri serta dijangka akan dibentangkan melalui Memorandum Jemaah Menteri pada hujung tahun ini.